

Statisztikai tájékoztató

Vas megye, 2012/4

2013. március

Tartalom

Összefoglalás	2
Demográfiai helyzet	2
Munkaerőpiac	3
Gazdasági szervezetek.....	6
Beruházás.....	7
Mezőgazdaság	9
Ipar	10
Építőipar	12
Lakásépítés	14
Turizmus	15
Közúti közlekedési balesetek.....	17
Bűncselekmények.....	17

További információk, adatok (linkek)

Elérhetőségek

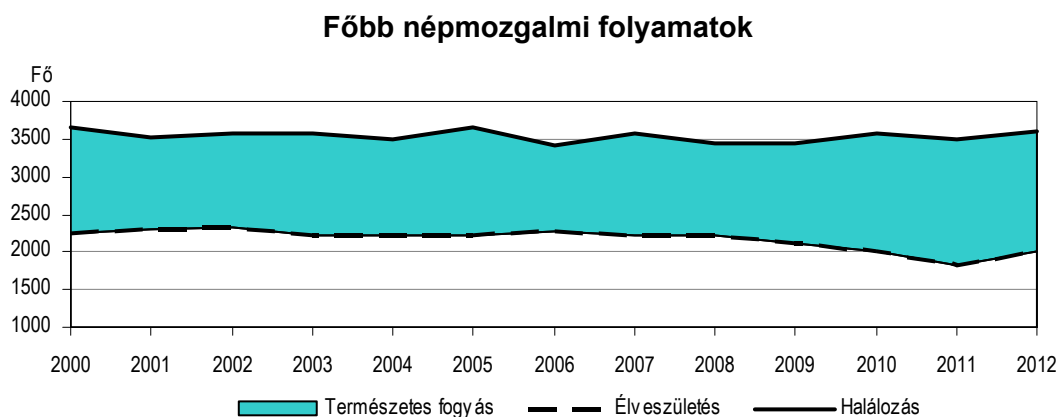
Összefoglalás

2012-ben a kedvezőbb népmozgalmi folyamatok révén lassult a népességfogyás üteme. A megye munkaerő-piaci helyzete területi összehasonlításban még mindig kedvező, annak ellenére, hogy a foglalkoztatottság lényegében stagnált, a munkanélküliség pedig nőtt. A bruttó keresetek az országos átlagnál nagyobb mértékben emelkedtek. Az őstermelők adószám kiváltási kötelezettsége miatt maradt élénk a gazdasági szervezetek alapítása, a vállalkozások állománya a mezőgazdaság mellett néhány szolgáltatási ágban bővült. Az egy évvel korábbit meghaladó összegű új beruházás történt. A fejlesztésben élen jártak a közúti járműalkatrészek gyártásával foglalkozó külföldi érdekeltségű vállalkozások. A búza és a kukorica mellett repcét vetettek a legnagyobb területen a gazdálkodók. A nyár elején learatott főbb szántóföldi kultúrák termésátlagai meghaladták a 2011. évit, az őszi betakarítású növények hozamait azonban az aszály számottevően visszavetette. A fontosabb állatfajok állománya az év végén a tyúkfélék kivételével kedvező irányba változott. Az ipari termelés felfutását a közúti járműalkatrészek gyártásával foglalkozó vállalkozások kapacitás-bővítő beruházásai alapozták meg, melyek a kibocsátás több mint felét adták. Az iparban csökkent az alkalmazásban állók létszáma, így a termelékenység látványosan javult, bár ezzel együtt sem érte el az országosat. A nagy volumenű vasútfejlesztési munkák révén nőtt az építőipar teljesítménye, és a megrendelés-állomány összetétele alapján az elkövetkező időszakban is az ilyen jellegű munkák kötik le az erőforrásokat. A lakáspiacot 2012-ben is dekonjunktúra jellemezte. A lakásépítések száma kismértékben nőtt, de az új építésekre kiadott engedélyek drasztikusan visszaesett. Az év folyamán hullámzóan alakult, összességében azonban csökkent a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalma. Az üzemeltetők bevétele még így is nőtt, elsősorban a tavalyinál nagyobb összegben kiszámlázott szállásdíjnak és a kiegészítő szolgáltatások eredményesebb értékesítésének köszönhetően. A legtöbb külföldi Ausztriából, Csehországból és Németországból érkezett a szálláshelyekre. Javult a megyei bűnözési statisztikája, a százezer lakosra jutó bűncselekmények mutatója a megyék közül Vasban volt a legalacsonyabb. Nemcsak a balesetek száma nőtt, de kimenetelük súlyossága is. Mindezek mellett nagyobb arányban játszott szerepet az alkoholos befolyásoltság is.

Demográfiai helyzet

2012-ben az országos átlaghoz hasonlóan a természetes népmozgalmi folyamatok összességében kedvezően alakultak a megyében. Magyarországon az élvészületések száma 2,6%-kal, a halálozásoké pedig csekély 0,5%-os mértékben növekedett.

1. ábra

Vas megyében a természetes fogyás ütemének 4,6%-os lassulása következett be, amiben jelentős szerepet játszott, hogy az elmúlt évek kedvezőtlen tendenciájával ellentétben 2012-ben 9,5%-kal több – összesen 2000 – gyermek jött a világra. A halálozások száma 2,8%-kal 3600-ra emelkedett. Az 1600 fős népességfogyás mértéke az egy évvel korábbihoz hasonló.

A házassági kedv az ország megyéi közül Vasban nőtt a legnagyobb mértékben, 2012-ben 950 pár kötött házasságot, 11%-kal több mint egy évvel korábban.

Munkaerőpiac

A KSH munkaerő-felmérésének adatai alapján a Vas megyei munkaerőpiac 2012 első három negyedévében kedvező irányba változott, az év végére ez a folyamat azonban megtört. Október és december között a gazdaságilag aktívak számának fogyása csökkenő foglalkoztatottság és növekvő munkanélküliség mellett következett be. Ennek ellenére a megye munkaerő-piaci helyzete az év egészét, valamint a válság kitörése óta eltelt időszakot figyelembe véve területi összehasonlításban is kedvezőnek mondható. 2012. IV. negyedévben a főváros után a második legmagasabb foglalkoztatási rátát és Győr-Moson-Sopron megyét követően a második legalacsonyabb munkanélküliségi szintet Vas megyében regisztrálták a lakosság önkéntes válaszáján alapuló statisztikák.

1. tábla

A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása

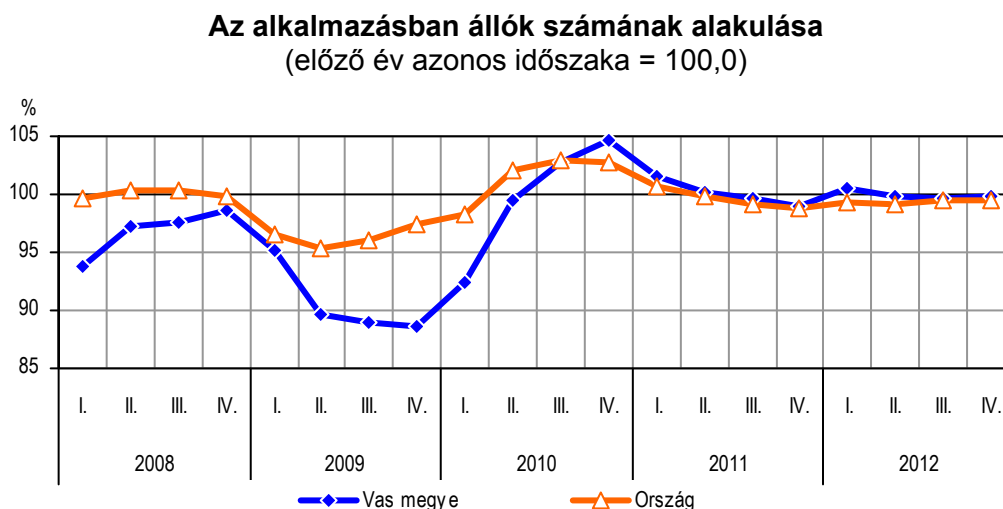
Időszak	Foglalkoztatottak	Munkanélküliek	Aktivitási arány	Foglalkoztatási ráta	Munka-nélküliségi ráta
	száma, ezer fő		százalék		
2011					
I. negyedév	106,1	10,0	57,9	52,9	8,6
II. negyedév	107,9	8,1	57,8	53,8	7,0
III. negyedév	108,3	8,5	58,3	54,0	7,3
IV. negyedév	111,6	6,7	59,1	55,8	5,6
2012					
I. negyedév	109,7	8,4	59,0	54,8	7,1
II. negyedév	110,7	6,7	58,7	55,4	5,7
III. negyedév	112,9	6,3	59,7	56,6	5,2
IV. negyedév	109,3	7,3	58,5	54,8	6,3

2012-ben az ország legalább öt főt foglalkoztató vállalkozásai, költségvetési intézményei és megfigyelt nonprofit szervezetei összesen 2 674,4 ezer főt foglalkoztattak, 0,6%-kal kevesebbet az előző évinél. Az országgal ellentétben a Vas megyei székhelyű szervezetekben alkalmazásában állók 59 ezer fős létszáma megegyezett az előző évvel. A versenyszférában 1,4%-kal mérséklődött, a költségvetési szervek körében 4,8%-kal bővült a munkaerő-állomány.

A létszám különbözőképpen változott az egyes nemzetgazdasági ágakban. A termelő ágak közül az iparban csökkent, a mezőgazdaságban és az építőiparban nőtt a foglalkoztatottság. Az ipari szervezetek 1,9%-kal kevesebb munkaerőt alkalmaztak, mint 2011-ben. A feldolgozóipari ágazatok közül a foglalkoztatásban nagy súlyt képviselő járműgyártásban – a kimagasló teljesítménnyel összhangban – 5,6%-kal többen dolgoztak az egy évvel korábbinál. A gumi-, műanyag- és építőanyagiparban, valamint a bútorgyártásban is élénkült a munkaerő-kereslet. A piaci pozíciók romlása miatt azonban nem sikerült elkerülni a létszám fogyását az élelmiszeriparban, a textil- és bőriparban, a fa-, papír- és nyomdaiparban, a vegyianyag-termék és a villamos berendezés gyártásában, valamint a máshova nem sorolt gép, berendezés gyártásában. A tercier szektor több ágában is számottevően szűkült a foglalkoztatottság: a

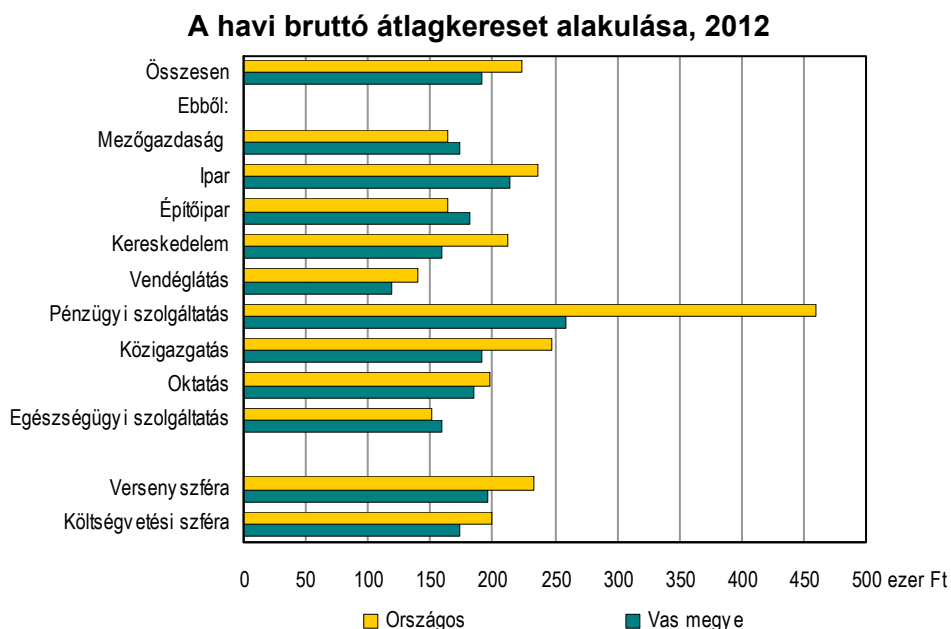
vendéglátásban 9,8%-kal, az információ és kommunikáció, valamint az ingatlanügyletek területén egyaránt 13–13%-kal esett vissza az alkalmazásban állók létszáma 2011-hez képest. A közfoglalkoztatás kiterjesztésének hatására a közigazgatásban az előző évinél 17%-kal több munkavállalónak biztosítottak kereseti lehetőséget.

2. ábra

2012-ben a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete Vas megyében 190,8 ezer Ft-ot tett ki, ami 6,7%-kal (országosan 4,6%-kal) volt magasabb az egy évvel korábnál. A bérek a versenyszférában 196,2 ezer Ft-ot, a költségvetés területén 174,3 ezer Ft-ot értek el. Előbbi 9,8%-kal meghaladta, utóbbi pedig – a keresetek szintjét negatív irányban befolyásoló közfoglalkoztatás növekedése miatt – 3,4%-kal alulmúlta a 2011. évit.

3. ábra

A nemzetgazdasági ágak közül a szellemi foglalkozásúak keresete a szálláshelyszolgáltatás, vendéglátásban (154,2 ezer Ft), a fizikaiaké az egészségügyi szolgáltatásban (105,6 ezer Ft) volt a legalacsonyabb. A legmagasabb fizetések a szellemiek körében az ipart (359,4 ezer Ft), a fizikaiaknál az energiaipart (205,3 ezer Ft) jellemezték.

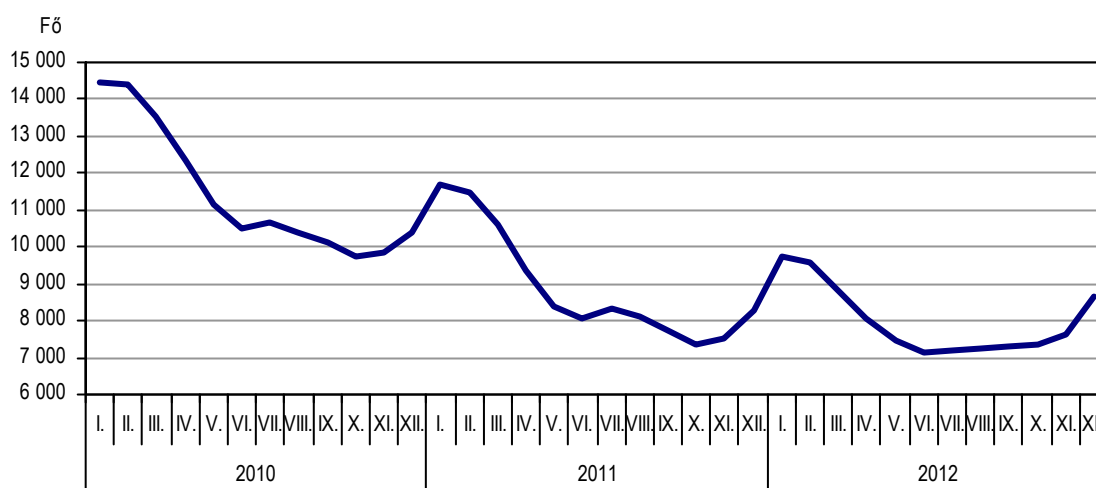
Az adókkal és járulékokkal csökkentett, családi kedvezmények nélkül számított nettó átlagilletmény havonta 123,8 ezer Ft-ot (országosan 144,0 ezer Ft-ot) tett ki, és 2,7%-kal múlta felül az előző évit. A nettó juttatások összege a versenyszférában 5,3%-kal emelkedett, a költségvetési szervezetek körében 6,2%-kal csökkent egy esztendő alatt.

Elsősorban jogszabályi változások miatt megyei és országos viszonylatban egyaránt csökkent a kereseteken felüli egyéb juttatások összege és a munkajövedelmen belüli aránya. 2012-ben az alkalmazásban állók havonta átlagosan 8,4 ezer Ft-os egyéb juttatásban részesültek, így az átlagos havi munkajövedelmük 199,3 ezer Ft-ot tett ki. A fizetésen kívüli juttatások aránya a szállítás, raktározásban és a közigazgatásban volt a legnagyobb (8,2%, illetve 7,2%), a kereskedelemben pedig a legalacsonyabb (1,9%).

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint 2012 decemberében 569,3 ezer álláskeresőt regisztráltak Magyarországon, 3,1%-kal többet, mint egy évvel korábban. Novemberhez képest 6,2%-os növekedés mutatkozott. Egy hónap alatt kivétel nélkül minden megyében emelkedett a munkanélküliek száma, ennek mértéke Vasban volt a legmagasabb (14%) és Pest megyében a legalacsonyabb (3,2%). Éves összehasonlításban Baranyában és Békésben 0,7%-os, illetve 4,6%-os csökkenést, a többi megyében 0,2% és 10% közötti növekedés történt. A legnagyobb számú álláskeresőt továbbra is Borsod-Abaúj-Zemplén (66,2 ezer fő) és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében (59,3 ezer fő) tartották nyilván.

4. ábra

A regisztrált álláskeresők száma

2012 első hónapjaiban Vas megyében átmenetileg magasabb volt a nyilvántartott álláskeresők száma, majd a tavaszi, nyári munkalehetőségek megnyílása után és a közfoglalkoztatás kiterjesztése eredményeképpen mérséklődött a munkanélküliség. A nyári hónapok stagnálását követően azonban – a 2012. szeptember 1-jétől indult ún. „Első munkahely garancia” elnevezésű, a pályakezdő fiatalok munkaerő-piaci helyzetének javítása érdekében indított központi program hatására – megnőtt a regisztrációba belépők száma. Ez, valamint a feldolgozóipar területén végrehajtott létszámleépítések, továbbá a szezonális elbocsátások jelentős mértékű növekedést eredményeztek. 2012 decemberében 8660 fő szerepelt a regisztrációban, 4,5%-kal több mint 2011. hasonló időszakában. November és december között több mint ezer fővel bővült a létszám. Mindezek ellenére Vas továbbra is az egyik legkedvezőbb helyzetű megye maradt. Márciustól kezdődően Győr-Moson-Sopron megye és a főváros után Vasban volt a harmadik legalacsonyabb a munkanélküliségi ráta, 2012-ben havonta átlagosan 6,7%-ot (országosan 12,6%-ot) tett ki, ami egy százalékponttal volt alacsonyabb az előző évinél.

A decemberi zárónap adatai szerint a megye munkaügyi kirendeltségeinek illetékességi területein eltérő irányban és mértékben változott a munkanélküliség. A legnagyobb, 14%-os csökkenés a Körmentői körzetben következett be, ezzel szemben a Kőszegi kirendeltségen 19%-os növekedést regisztráltak. A szentgotthárdi kivételével a többi körzetben szeptemberhez képest tíz százalékos jóval meghaladóan nőtt az állástalanok száma. Az elhelyezkedési lehetőségek hiányával magyarázható, hogy a vasvári térség relatív mutatója (13,4%) volt december 20-án a legmagasabb, felülmúlta az országos átlagot (12,8%) is. Éves összevetésben 8,3%-ról 12%-ra nőtt a nyilvántartott álláskeresők között a pályakezdekők aránya. A decemberi zárónapon 1031-en szerepeltek a nyilvántartásokban, 49%-kal többen, mint egy évvel korábban. A pályakezdekők majdnem fele középiskolai érettségivel rendelkezett, de mellettük jelentős a legfeljebb általános iskolai végzettségűek, szakképzettség nélküliek száma is. 2012. december 20-án a 25 éven aluliak, valamint az 55 évesek és idősebbek korcsoportjába tartozók száma és aránya számottevően meghaladta az egy évvel korábbit, a 25–54 éveseké – közülük is elsősorban a 40–54 éveseké – ugyanakkor kissé mérséklődött.

2. tábla

A munkanélküliség főbb jellemzői munkaügyi körzetenként, 2012. december

Körzet	Nyilvántartott álláskeresők					Egy álláshelyre jutó munkanélküli
	száma	2011. december	2012. szeptember	megoszlása	közül: pályakezdekők aránya	
		= 100,0				
Cellsdömölki	1 177	110,7	129,8	13,6	10,4	27
Körmentői	786	85,6	116,8	9,1	11,8	26
Kőszegi	773	118,7	123,5	8,9	10,0	11
Sárvári	1 398	102,3	121,9	16,1	10,3	9
Szentgotthárdi	473	88,1	100,6	5,5	7,6	7
Szombathelyi	3 272	111,5	114,1	37,8	14,3	14
Vasvári	781	95,1	131,9	9,0	11,8	6
Összesen	8 660	104,5	118,9	100,0	11,9	12

Az időszak végén 722 betöltetlen álláshelyet jeleztek a vasi munkáltatók, ami háromszorosa volt az előző évnek. Az elhelyezkedési esélyek javultak, mivel egy álláshelyre a tavalyi 35-tel szemben 12 munkanélküli jutott.

Gazdasági szervezetek

A megyében 2012. IV. negyedévben tovább gyarapodott a gazdasági szervezetek állománya. Az esztendő utolsó napján 42 067 vasi székhelyű szervezetet tartottak nyilván, 303-mal (0,7%-kal) többet, mint 2011. december végén. A bővülés üteme a legmagasabb volt a nyugat-dunántúli megyék közül, mértéke azonban elmaradt az országostól. A szervezetek 91%-át profitszerzés céljából alapították. A Nyugat-Dunántúlon regisztrált vállalkozások közül minden negyedik, a magyarországiak pedig 2,3%-a helyezte központját Vas megyébe. A vállalkozói aktivitás (ezer lakosra 150 jutott) alapján nem változott a változatlanul a tizenkettedik pozíciót foglalta el a területek rangsorában.

Négy vállalkozás közül három egyéni formában tevékenykedett. A társas gazdálkodási formák közül egyedül a kft-k száma nőtt (2,8%-kal), így 2012 végén a társaságok héttizedét alkották. A bt-k állománya egy év leforgása alatt számottevően, 7,5%-kal csökkent, részesedésük 2 százalékponttal 26%-ra zsugorodott. A cégek 0,5%-át képviselő rt-k száma

3-mal, a 0,9%-át kitevő szövetkezeteké pedig 6-tal fogyott. A társas vállalkozások méretstruktúrája nem módosult az egy esztendővel korábbihoz viszonyítva, 92%-uk legfeljebb 9 főt foglalkoztatott. A mikro-vállalkozások valamivel ritkábban fordultak elő Vasban, mint országosan. A 10–49 munkavállalóval rendelkező vállalkozások csoportjába a társaságok 6,3%-a tartozott, a legalább félszáz dolgozóval rendelkező közepes- és nagyméretűek közé pedig 1,6%-uk sorolódott.

A többnyire más tevékenység vagy nyugellátás folyósítása mellett munkát végző mezőgazdasági őstermelők adószám kiváltási kötelezettsége nyomán módosult az egyéni vállalkozások összetétele. Az év végén 46%-uk munka mellett vállalkozott, részesedésük 1,3 százalékponttal nőtt egy év alatt. Minden harmadik egyéni vállalkozás főfoglalkozásúként tevékenykedett, arányuk kis mértékben csökkent 2011 decemberéhez viszonyítva. Nyugellátás folyósítása mellett 21%-uk vállalkozott, előfordulásuk egy év távlatában ugyancsak mérséklődött. A főfoglalkozásúak aránya a szállítás és raktározás, valamint az egyéb szolgáltatás területén volt a legmagasabb, ahol 4-ből három így dolgozott. A mellékfoglalkozásúak hányada az oktatásban, a nyugdíjasoké pedig a mezőgazdaságban emelkedett ki.

Az agrárium mellett csupán a szolgáltatás néhány területén, ott is elsősorban a humán jellegűek csoportjában bővült a vállalkozások állománya. Egy év alatt 8 gazdasági ágban növekedett, a bányászatban nem módosult, 10 területen pedig csökkent a szervezetek száma. A legtöbb új vállalkozást az agráriumban alapították, így ágazati arányuk 29%-ra emelkedett. Az állomány 13%-át tömörítő ingatlanügyletek ágban szerény mértékű bővülés történt annak köszönhetően, hogy a bérbeadás és ingatlanüzemeltetés területén fokozódott a vállalkozói kedv. A kereskedelembe sorolt vállalkozások száma egy év alatt 150-nel (3,8%-kal) apadt, és már csak minden tizedik sorolódott ide. A tudományos és műszaki szolgáltatásokat végző nyereségérdekeltségű szervezetek száma ugyanakkor 1,8%-kal gyarapodott, ennek eredményeképpen a szervezetek negyedik legnépesebb csoportját alkották. Szálláshelyszolgáltatással és vendéglátással 1,6%-kal kevesebben foglalkoztak december végén, mint egy évvel korábban, részesedésük a vállalkozások között 6% alá csökkent.

Az építőiparban erőteljesebben (3,2%-kal), a megye gazdaságában központi szereppel bíró feldolgozóiparban pedig mérsékelt ütemben (1,1%-kal) apadt a szervezetek állománya. Utóbbin belül az élelmiszeripar és az egyéb feldolgozóipar kivételével valamennyi fontosabb ágazatcsoportban lanyhult a vállalkozói kedv. A legtöbb szervezet a textil- és bőriparban szűnt meg.

Élénk maradt a társadalmi szervezetek alapítása. December utolsó napján 3211 nonprofit szervezetet jegyeztek a megyében, 1,2%-kal többet, mint 2011 azonos időpontjában, melyek a gazdasági szervezetek 7,6%-át képviselték. A legtöbb új nem nyereségérdekeltségű szervezetet az ingatlanügyletek ágban hozták létre, ahová 27%-uk tartozott.

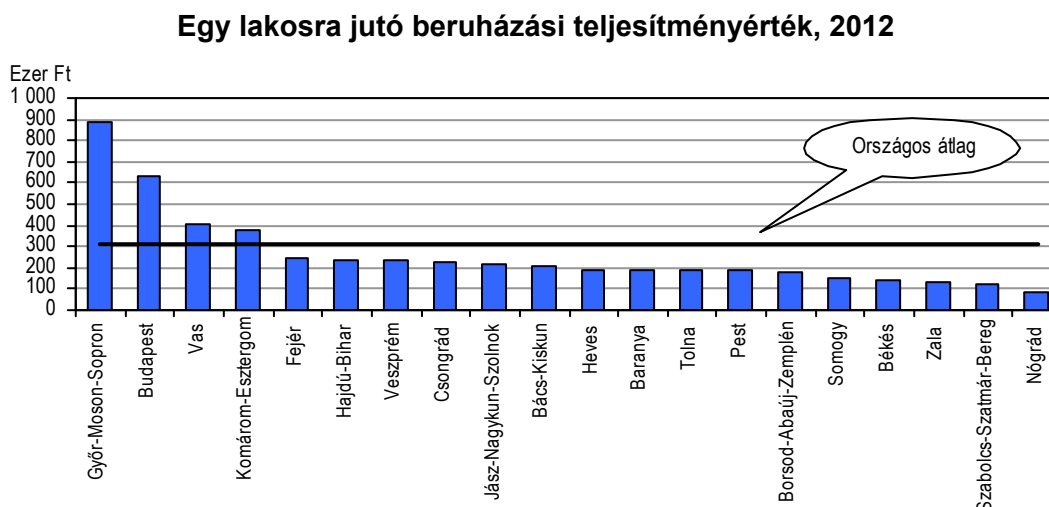
Beruházás

A közúti járműalkatrészek-gyártásával foglalkozó külföldi érdekeltségű vállalkozások nagy értékű fejlesztéseinek köszönhetően nőtt az új beruházások nagysága a megyében. 2012-ben a vasi székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató gazdasági szervezetek összesen 105 milliárd Ft-ot költöttek tárgyi eszköz állományuk bővítésére, 28 milliárd Ft-tal többet, mint 2011-ben. A fejlesztésre szánt összeg negyedévről negyedévre nőtt, és mindvégig magasabb volt, mint az előző év azonos időszakában.

Országosan mérséklődött a beruházási aktivitás. A teljesítményérték (3067 milliárd Ft) 192 milliárd Ft-tal volt kevesebb, mint egy esztendővel korábban. A megyei összeg az országos 3,4%-át tette ki, részesedése 1,1 százalékponttal múlta felül az egy évvel korábbit. A beruházási érték nagysága a főváros és a megyék között a nyolcadik helyezést érte el, az

egy lakosra vetített teljesítmény (408 ezer Ft) viszont Győr-Moson-Sopron és Budapest után a harmadik legmagasabb volt.

5. ábra

Anyagi-műszaki főcsoportok szerint eltérően változott a beruházások összege, ennek következtében módosult összetételük. A gazdasági szervezetek 2012-ben 53 milliárd Ft-ot költöttek külföldi gépekre, 26 milliárd Ft-tal többet, mint egy évvel korábban, így a befektetések felét tették ki. Épületek, építmények építésére viszont 5 milliárd Ft-tal kevesebbet, összesen 28 milliárd Ft-ot különítettek el, ezáltal részesedésük 44%-ról 27%-ra zsugorodott. A belföldi gépekre, berendezésekre szánt összeg 7 milliárd Ft-tal haladta meg az egy évvel korábbit, ezáltal a teljesítések harmadik legnagyobb csoportját (18%-át) képviselték. A járművek beszerzésére fordított összeg 174 millió Ft-tal felülmúlta a 2011. évit, és a beruházások 3,2%-át jelentette. Ültetvények létesítésére és erdőtelepítésre kevesebbet, tenyészállatok termelésbe állítására viszont többet költöttek a gazdálkodók, de a telekkialakításokkal és egyéb nem termelési célú tárgyi eszközök beszerzésével együtt is a beruházások mindössze egy százalékát adták.

Az év folyamán mindössze öt gazdasági ágban (bányászat, feldolgozóipar, építőipar, pénzügyi szolgáltatás, egészségügyi szolgáltatás) nőtt a teljesítmény, 14 területen pedig csökkent. A növekmény 98%-át a feldolgozóipari szervezetek valósították meg. A gazdasági ágban tevékenykedő vállalkozások 2012-ben 84 milliárd Ft-ot, az egy évvel korábbinál 36 milliárd Ft-tal többet költöttek eszközparkjuk bővítésére, ezzel a beruházások nyolctizedét eszközölték. Az összeg hattizedét importgépek beszerzésére fordították. A legtöbb új befektetés a megyébe települt, nagy európai járműalkatrész-gyártók termelő-kapacitásainak bővítését szolgálta. A járműgyártás vállalkozásai a feldolgozóipari befektetésekből nyolctizeddel részesedtek. Jelentős fejlesztés történt ezen kívül a fa-, papír- és nyomdaiparban. Az élelmiszeripar kivételével azonban a feldolgozóipar többi ágazatában a teljesítményérték nem érte el az egy esztendővel korábbit.

A második legtöbb fejlesztést az agrárium szereplői valósították meg, bár a gazdálkodók aktivitása 2012-ben lanyhult. A beruházások 3,9 milliárd Ft-os összege 957 millió Ft-tal kevesebb, mint 2011-ben, így a nemzetgazdasági beruházások 3,7%-át jelentette. A termelők minden harmadik forintot felépítményes ingatlanok létesítésére, rekonstrukciójára különítettek el, minden negyediket pedig az állatállomány gyarapítására. A kereskedelemben valamint a szállítás és raktározásban egyformán 2,8 milliárd forint új befektetés történt, külön-külön a nemzetgazdasági beruházások 2,7%-a. Mindkét helyütt a teljesítmény összege nem érte el az egy évvel korábbit. Az előbbi területen a fejlesztések legnagyobb hányadát a nagykereskedelmi tevékenységet folytató vállalkozások, az utóbbinál pedig a raktározással és logisztikai

tevékenységgel foglalkozók hajtották végre. A többi gazdasági ágban egyenként a nemzetgazdasági beruházások kevesebb, mint 2,6%-a valósult meg.

Mezőgazdaság

Magyarországon, 2012-ben az előző évinél 1,9%-kal nagyobb területen összességében egynegyedével kevesebb gabona termett. A búza 4 millió tonnás szemtermése 3,3%-kal csökkent 2011-hez képest. Országosan egy hektárról átlagosan 3,7 tonnát arattak le, 11%-kal kevesebbet, mint egy esztendővel korábban. A csapadékhiány miatt különösen az őszi betakarítású növények hozama csökkent. Kukoricából az előző évinél alig kisebb területen összességében 41%-kal kevesebb (4,7 millió tonna) mennyiséget termesztettek. Ez a legkevesebb 2007 óta.

A megyében 2012-ben a környezeti adottságok, a technológiai feltételek, valamint az értékesítési lehetőségek alapján a szántóföldi művelésben a gabonafélék voltak a meghatározó kultúrnövények. A gazdálkodók 41 ezer hektáron vetettek búzát, így a szántó 28%-át foglalta el. Borítottsága 2011-hez viszonyítva 3,5%-kal, a 2006–2010 évek átlagához képest pedig egytizedével nőtt. A második legnagyobb területet, a szántó egyötödét fedő kukorica kiterjedése 3,5%-kal elmaradt a 2000-es évek második felének átlagától, az előző évhez képest viszont 8,0%-kal növekedett, és ismét meghaladta a 30 ezer hektárt. A többi kalászos betakarított területe elmaradt az előző évitől, sőt a 2006–2010 évek átlagától is. A kedvező termesztéstechnológiai adottságok miatt népszerű tavaszi árpa kiterjedése 8,8%-kal csökkent egy év alatt, de még így is a hazai vetésterület egytizede (10 ezer hektár) helyezkedett el a megyében.

Az olajos-magvúak közül a kalászosok vetésforgójába jól illeszthető repce borítottsága 2012-ben 15%-kal nőtt, és átlépte a 20 ezer hektárt, így a szántó 14%-át foglalta el. Ekkora területen még egyszer sem foglalkoztak termesztésével. Térnyerését elősegítette a cukorrépa-termesztés visszaszorulása. Az agrotechnikára igényesebb napraforgó területének bővülése megtorpant, 2012-ben az egy évvel korábbinál 27%-kal kisebb területet (7 ezer hektár) borított. A cukorrépa mellett a burgonyával beültetett szántó nagysága minimálisra zsugorodott. A 3 ezer hektáron elterülő lucerna kiterjedése pedig nem változott az egy évvel korábbihoz képest, ebben szerepet játszhatott, hogy megállt a szarvasmarha-állomány fogyása.

Repcemagból és rozsból többet takarítottak be a gazdák, mint 2011-ben, a többi fontosabb növény hozama viszont elmaradt a várakozástól. A búza tömege (162 ezer tonna) az országos 4,1%-át, a kukoricáé pedig a 3,4%-át adta. Területi kitekintésben a repce és a tavaszi árpa szemtermése mondható számottevőnek, az előbbi a Magyarországon betakarított mennyiség 13%-át, az utóbbi pedig a 12%-át képviselte. A megyék közül Vasban volt a legnagyobb a repce hozama, a tavaszi árpáé pedig Győr-Moson-Sopron és Borsod-Abaúj-Zemplén után a harmadik legtöbb. A csapadékhiány a lucernát megviselte, a széna mennyisége az egy évvel korábbinak még a felét sem érte el.

A nyári betakarítású kultúrák termésátlagai – a triticales és a zab kivételével – meghaladták az országosát. Az őszi learatott növények közül egyedül a kukoricáé múlta felül a hazai szintet. A búza egy hektárról betakarított mennyisége (4,0 tonna) mintegy fél tonnával maradt el a 2011. évitől és a 2006–2010. évek átlagától. A hozam nagysága az egy évvel korábbihoz hasonlóan a megyék közül itt volt a hetedik legmagasabb. A kalászosok közül területi összehasonlításban a rozs termesztése tekinthető sikeresnek, hektáronkénti 3,9 tonnás magfogása csak Baranyában haladta meg az ittenit. Kukoricából egységnyi területről 5,3 tonnát arattak le, a 2011. évinél negyedével, a 2000-es évek második felében mértnél ötödével kevesebbet. A terméseredmény azonban még így is Győr-Moson-Sopron és Borsod-Abaúj-Zemplén után a harmadik legmagasabb volt. A napraforgó termésátlaga (2,0 tonna/hektár) a megyék között csupán a tizenharmadik, a repcéé (2,6 tonna/hektár) a dél-dunántúli megyék és Zala után az ötödik helyre sorolódott. Az előbbi hozama 23%-kal maradt el az egy esztendővel korábbitól, az utóbbié az aszály előtti betakarításnak köszönhetően viszont 11%-kal magasabb volt.

Kedvező fordulat történt 2012-ben a megye állattenyésztésében, a főbb haszonállat-fajok száma a szezonális hatásokra érzékeny tyúkfélék kivételével nőtt. December 1-jén 30 ezer szarvasmarhát istállózta a megyében, majdnem ötödével többet, mint 12 hónappal korábban. A száz hektár mezőgazdasági területre vetített szarvasmarha-létszám (18) alapján Vas, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar és Veszprém után az előkelő negyedik helyezést foglalta el. Az állomány 44%-át kitevő tehének száma egy év távlatában mérsékelten emelkedett. A tartási kedvet ugyanakkor visszavetheti, hogy a vágómarha felvásárlási ára 2012-ben csak szerény mértékben (2,6%-kal) nőtt, a tej pedig lényegében megegyezett az egy évvel korábbival.

A sertéshizlalás jelentősége a megye állattenyésztésében kisebb, mint a szarvasmarha-tartásé. Annak ellenére, hogy az állomány nagysága egy év alatt nőtt, a száz hektár mezőgazdasági területre vetített sertések száma (22) Heves és Nógrád után Vas megyében volt a legalacsonyabb. Kedvező, hogy a szaporulatot biztosító anyakocák száma növekedett és további javulást eredményezhet, hogy 2012-ben a vágósertés felvásárlási átlagára 18%-kal emelkedett, miközben a hizlalás legnagyobb tételét jelentő tápok átlagosan 9,2%-kal drágultak.

3. tábla

Állatállomány, december 1.

(ezer db)

Megnevezés	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Szarvasmarha	26	27	27	27	25	30
Ebből: tehén	12	13	13	12	13	13
Sertés	48	46	38	35	35	36
Ebből: anyakoca	4	3	3	2	2	2
Juh	4	3	3	4	4	4
Tyúkféle	624	1 038	1 317	1 045	999	918
Pulyka	1 167	1 100	784	982	719	727

A szerény volumenű és területileg koncentrált juhtartás szerepe 2012-ben sem változott lényegesen. Mivel Sárváron található az ország egyik legnagyobb baromfi-feldolgozója, ezért a megyében kiemelkedő a pulykanevelés szerepe. Decemberben minden negyedik pulykát Vasban tartották. A tyúkok létszáma 12 hónap távlatában kissé csökkent, ezen belül az állomány közel háromtizedét képviselő tojók száma nőtt, amelyben vélhetőleg szerepet játszott, hogy az étkezési tyúktojás felvásárlási ára 2012-ben a másfélszeresére emelkedett.

Ipar

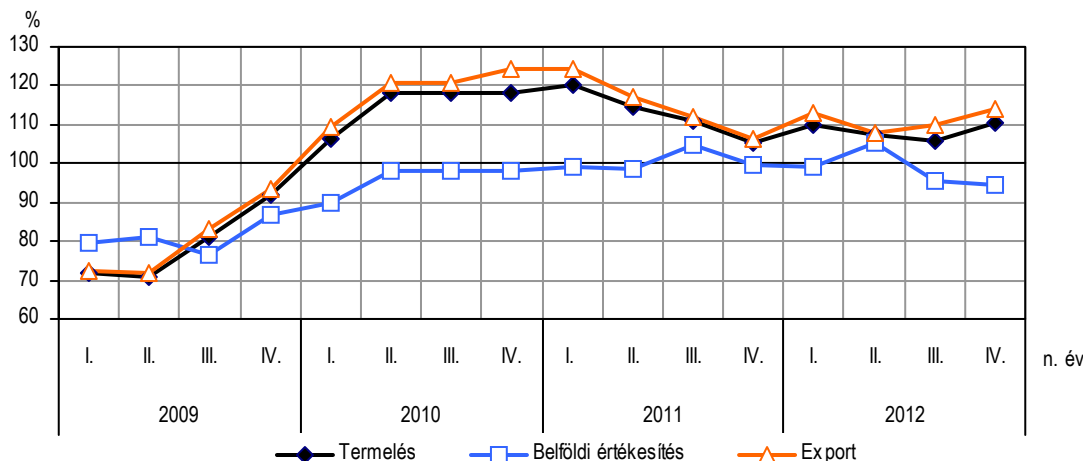
Magyarországon, 2012-ben a legalább öt főt foglalkoztató ipari vállalkozások 23 141 milliárd Ft értékű árutömeget állítottak elő, 1,7%-kal kevesebbet, mint 2011-ben. A megyében telephellyel rendelkezők kibocsátása az év folyamán hullámzóan alakult. Ezzel párhuzamosan a termelés volumene is erőteljesen ingadozott, de még így is minden hónapban magasabb volt, mint az előző év azonos időszakában. Összességében a Vasban létrehozott 751 milliárd Ft termelési érték 6,9%-kal haladta meg az egy esztendővel korábbit. Összege a főváros és a megyék sorrendjében csak a tizennegyedik helyezést érte el, a növekedés üteme Bács-Kiskun és Veszprém megyéket követően viszont Vasban volt a legmagasabb. Az egy lakosra vetített teljesítmény (2,9 millió Ft) alapján Vas az ötödik pozíciót foglalta el Komárom-Esztergom, Győr-Moson-Sopron, Fejér és Jász-Nagykun-Szolnok megyéket követően.

A megyei székhelyű, legalább félszáz munkavállalót foglalkoztató ipari vállalkozások termelése 2012-ben 701 milliárd Ft-ot tett ki, ami az országos 3,4%-át jelentette. Volumene egy év alatt 8,2%-kal emelkedett, országosan viszont 1,8%-kal csökkent. A termelés január és március között volt a legmagasabb, a következő két negyedévben csökkent, végül az év utolsó

három hónapjában ismét nőtt. A kibocsátás majdnem teljes egészét produkáló feldolgozóipari vállalkozások teljesítménye egy esztendő távlatában 8,3%-kal emelkedett.

6. ábra

Az ipari termelés és értékesítés volumenindexei^{a)}
(előző év azonos időszaka = 100,0)

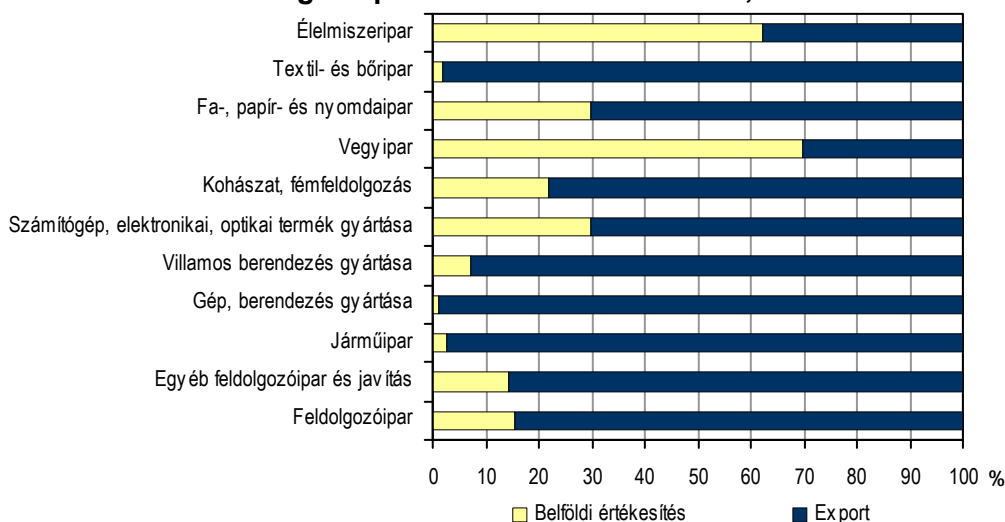
a) Víz- és hulladékgazdálkodás nélkül.

A bevétel összehasonlító áron 9,0%-kal volt magasabb, mint 2011-ben. Az értékesítés 84%-át kitevő export 11%-kal bővült, viszont a belföldi eladás 1,6%-kal mérséklődött. Országosan 2012-ben csökkent a hazai eladás volumene, a külföldi értékesítés pedig lényegében stagnált.

Az élelmiszeripar és a vegyipar kivételével a feldolgozóipar többi ágában az árbevétel nagyobbik hányada külföldi vevőktől származott. A döntően nemzetközi tulajdonban lévő vállalkozások által fémjelzett gépiparban, valamint a textil- és bőriparban volt a legnagyobb az export aránya.

7. ábra

A feldolgozóipar értékesítési szerkezete, 2012

A megye gazdaságának húzóágazatában, a feldolgozóipari termelés csaknem héttizedét létrehozó gépiparban 12%-kal nőtt a kibocsátás. Ezen belül a teljesítmény 55%-át adó járműgyártás szereplői ötödével több árut állítottak elő, mint egy évvel korábban. A járműalkatrészeket döntően határon túli vevők vásárolják meg, a hazai eladás majdnem egynegyedes visszaesését ellensúlyozta az export 22%-os felfutása. A gépipar többi területén ezzel szemben folytatódott a dekonjunktúra. A kibocsátás egytizedét adó villamos

berendezések előállításával foglalkozó cégek teljesítménye mérsékelt ütemben (5,3%-kal) csökkent. A kisebb részesedésű gép, gépi berendezés gyártásában 13%-kal, a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában viszont egynegyedével csökkent a termelés. Mindhárom ágazatban mérséklődött az értékesítés volumene bel- és külföldön egyaránt, ezen belül erőteljesebben a hazai irányban.

A feldolgozóipari termelés 11%-át létrehozó vegyipari vállalkozások teljesítménye átlag feletti mértékben javult. Termékeik iránt folyamatosan bővülő igény mutatkozott, idehaza és a nemzetközi piacokon egyformán egytizedével több árut tudtak elhelyezni, mint 2011-ben. A feldolgozóipari kibocsátásból 5,4%-kal részesedő élelmiszeripari vállalkozások termékei iránt bel- és külföldön egyaránt mérséklődött a kereslet, a termelés volumene egy év alatt több mint egytizedével csökkent. Különösen az ágazat teljesítményének 84%-át előállító húsipari vállalkozások piaci pozíciói romlottak, mivel az egy évvel korábrinál negyedével kisebb értékű terméket tudtak külföldi partnereknek értékesíteni.

A könnyűiparba sorolt ágazatok gazdasági súlya az elmúlt két évtizedben fokozatosan visszaszorult, s a kedvezőtlen tendencia 2012-ben is folytatódott. A textil- és bőripar, valamint a fa-, papír- és nyomdaipar egytizedével, illetőleg 1,5%-kal kisebb értékű árutömeget állított elő, mint egy évvel korábban, a feldolgozóipari termelésből részesedésük külön-külön 4,0% alá csökkent. Az egyéb feldolgozóipar és javítás 2,9%-os bővülését alapvetően a bútorgyártás exportjának fellendülése okozta.

A megye székhelyű, 49 főnél többet foglalkoztató ipari vállalkozásokban 2012-ben átlagosan 20 206 személy állt alkalmazásban, 1,4%-kal kevesebb, mint 2011-ben. A létszám növelésére a járműipar, a vegyipar, a fémfeldolgozás, valamint az egyéb feldolgozóipar és javítás területén nyílt lehetőség. Mivel az iparban a termelés és az alkalmazásban állók száma ellentétesen változott, a termelékenység látványosan javult. 2012-ben minden egyes iparban foglalkoztatott munkavállaló átlagosan 35 millió Ft értéket állított elő, összehasonlítva áron 9,7%-kal többet, mint egy esztendővel korábban. A termelékenység nagysága még így is 8,6 millió Ft-tal elmaradt az országostól, a főváros és a megyék sorrendjében pedig a tizedik legmagasabb értéket mutatta. A növekedés üteme viszont csak 4 helyütt haladta meg az ittenit.

Az egy alkalmazottra vetített kibocsátás kiemelkedett a járműiparban, nagysága (62 millió Ft) közel 8-szor volt magasabb, mint a legalacsonyabb mutatójú textil- és bőriparban. A termelékenység a vegyiparban, és a gépipar ágazataiban – a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártása kivételével – javult. Közülük a vegyiparban és a járműgyártásban nőtt az alkalmazottak állományának bővülésével párhuzamosan.

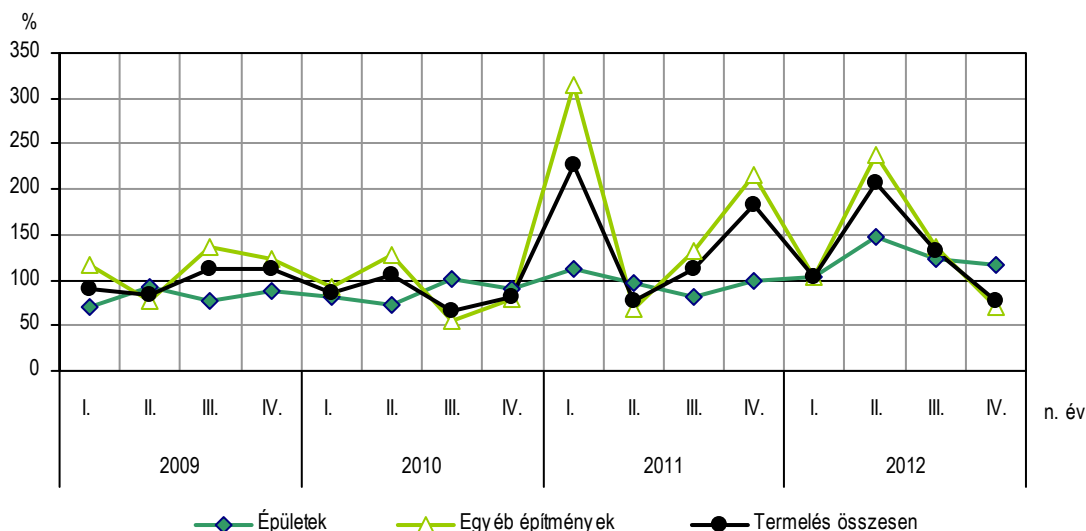
Építőipar

Országosan, 2012-ben az építőipari szervezetek kibocsátása összehasonlítva áron 4,4%-kal volt alacsonyabb, mint 2011-ben. A kivitelezési munkákból 2,9%-kal részesedő Vas megyei vállalkozások teljesítménye ezzel szemben fokozódott a nagy értékű vasútfejlesztési projekteknél való részvétel eredményeképpen. A termelés nagysága a főváros és a megyék sorrendjében közepes aktivitást mutatott, a növekedés üteme viszont itt volt a legnagyobb. Az egy lakosra vetített teljesítmény (128 ezer Ft) alapján a megyét csupán Budapest előzte meg. A mutató nagysága 15 ezer Ft-tal múlta felül az országosat.

2012-ben a vasi székhelyű, legalább öt alkalmazottal rendelkező építőipari vállalkozások az egy évvel korábrinál 4,6 milliárd Ft-tal több, összesen 33 milliárd Ft értékű munkára nyertek megbízást. A kibocsátás nagysága a II. és a IV. negyedévben volt a legmagasabb, megközelítette a 10 milliárd Ft-ot. Volumene április és június között az előző év azonos időszakának a kétszeresét tette ki, október és december között viszont a magas bázis miatt csupán a háromnegyedét érte el.

8. ábra

Az építőipari termelés volumenindexei
(előző év azonos időszaka = 100,0)

A termelés háromnegyedét képviselő egyéb építmény főcsoportban 11%-kal, az egynegyedét adó épületek építése esetében 24%-kal nőtt az elvégzett munkák értéke. A kibocsátás az egyes építőipari ágazatokban hasonló ütemben változott, így lényegesen nem módosult a termelés szerkezete. A teljesítmény hattizedét adó egyéb építmények építésében 15%-kal nagyobb értékű feladatot végeztek el, mint 2011-ben. A kapacitás döntő hányadát a vasútépítéssel kapcsolatos megbízások kivitelezése kötötte le. Az épületek építése a munkák egytizedét jelentette, itt a termelés ugyancsak 15%-kal növekedett. Ezen belül a megrendelések döntő részét elnyerő lakó- és nem lakó épületek építése szakágazatba tartozó szervezetek kibocsátása 13%-kal nőtt. A speciális szaképítés teljesítménye 11%-kal emelkedett, és a kibocsátás egynegyedéhez járult hozzá. Az ágazat termelésének kétharmadát biztosító épületgépészeti tevékenység mellett a feladatok 18%-át teljesítő, speciális szaképítési munkákra adódott az egy évvel korábbinál nagyobb igény. Az előbbi területen a növekmény elsősorban annak volt köszönhető, hogy az ágazat termelésének felét kitevő villanszerelési munkák volumene a 2011. évinek a másfélszeresét tette ki. A kisebb súlyt képviselő befejező építés alágazatban a teljesítmény nagysága nem érte el az egy évvel korábbit, ezen belül a kibocsátásból külön-külön egy-két százalékkal részesedő padló- és falburkolással, illetőleg vakolással foglalkozó vállalkozások kaptak nagyobb értékű megbízást, mint egy évvel korábban.

4. tábla

Az építőipari termelés a vállalkozások létszám-kategóriája szerint, 2012

Létszám-kategória	Építőipari termelés				Tárgyidőszakban kötött új szerződés, előző év = 100,0
	millió Ft	előző év = 100,0	megoszlása, %	egyéb építmények aránya, %	
5 – 9 fős	3 511	101,3	10,7	29,9	77,9
10 – 49 fős	7 921	106,6	24,1	32,1	209,3
50 fő és felette	21 479	119,6	65,3	99,9	27,2-szeres
Összesen	32 911	114,0	100,0	76,1	621,1

Az építőipari termelés kétharmadát a legalább félszáz alkalmazottal rendelkező vállalkozások állították elő. Erőforrásai zömét a közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos feladatok teljesítése

kötötte le, de a szaképítési megrendelések 43%-át is elvégezték. A termelés egynegyedét adó 10–49 fős vállalkozásoknak jutott az épületépítési munkák 83%-a és a szaképítési feladatok 29%-a. A kibocsátásból a 2011. évinél egy százalékponttal kisebb arányban, 11%-kal részesedő, legfeljebb 9 munkavállalóval rendelkező mikro-vállalkozások az ingatlanok építésében, felújításában és a speciális szaképítési feladatok elvégzésében jutottak leginkább szerephez.

A megrendelés-állomány nagysága és összetétele alapján a megyei építőipari szervezetek számára a munkák döntő részét az elkövetkező időszakban is a felszíni közlekedési infrastruktúrák kialakítása jelenti. A december végi szerződésállomány nagysága (13 milliárd Ft) az egy évvel korábbinak a 4,4-szeresét tette ki. A megrendelések 94%-át az egyéb építmények, azon belül is meghatározóan az út, vasútépítéssel foglalkozó társaságok nyerték el.

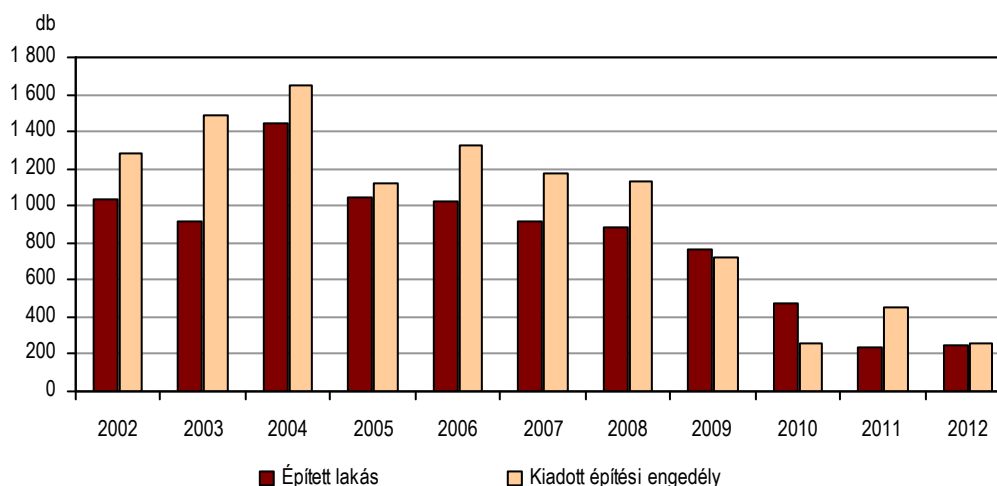
Lakásépítés

Országosan a lakásépítési piacot 2012-ben is kedvezőtlen irányú folyamatok uralták. Az év egészében 10 560 új lakás kapott használatbavételi engedélyt, 17%-kal kevesebb, mint egy esztendővel ezelőtt. Területileg nagyon jelentős különbségek mutatkoztak. A fővárosban – a vállalkozói lakásberuházások drasztikus csökkenése miatt – az előző évi felére esett vissza a lakásépítések száma. A megyék közül a két szélsőértéket Veszprém és Hajdú-Bihar képviselte, az előbbiben 42%-kal kevesebb, az utóbbiban 37%-kal több lakás épült 2012-ben, mint egy évvel korábban.

Vas megye lakáspiacán sem mutatkoztak a javulás jelei, bár megállt a lakásépítéseknek az elmúlt években történt gyors visszaesése. A tárgyévben 245 lakás kapott használatbavételi engedélyt, mindössze 11-gyel több, mint 2011-ben, és még mindig jóval kevesebb, mint az azt megelőző években. Tízezer lakosra vetítve 10 (országosan 11) új otthon létesült, s ezzel Vas megye a területi rangsor hetedik helyén állt. A relatív mutató értéke 2012-ben Pest megyében (22) volt a legmagasabb Békésben pedig a legalacsonyabb (4).

9. ábra

Az épített lakások és a kiadott építési engedélyek számának alakulása

Az elmúlt esztendőben a megyeszékhelyen és a községekben kismértékben csökkent, míg a többi városban együttesen valamelyest nőtt a lakásberuházások száma. A városok közül Szombathelyre és Szentgotthárdra koncentráldott – majdnem fele-fele arányban – a vállalkozások által, zömében értékesítés céljára épített lakások kilenctizede. A falvakban építkezők több mint négytizede a megyeszékhely környékén választott lakóhelyet. A korábbi évekre jellemző módon az építkezők a városokhoz közel eső településeket (Ják, Nárai, Gencsapáti) részesítették előnyben.

2012-ben kissé módosult az építetők és az építési célok szerinti összetétel. 2011-hez képest 81%-ról 68%-ra esett vissza a lakosság súlya az építetők között. A vállalkozások szerepvállalása eközben nőtt: a 2011. évi 18%-kal szemben 2012-ben a lakásberuházások 31%-át végezték el, s ez ugyanilyen mértékű bővülést eredményezett az értékesítésre szánt lakások arányában is. A gazdasági szervezetek nagyobb szerepvállalásából adódóan a lakások átlagos alapterülete 8 m²-rel, 109 m²-re, a 4-és több szobával rendelkező lakások aránya pedig 63%-ról 49%-ra apadt.

Az új építésekre kiadott engedélyek száma országosan és a megyék nagy részében is drasztikusan csökkent az egy évvel korábbihoz képest, és mindössze négy megyében (Fejér, Győr-Moson-Sopron, Hajdú-Bihar, Somogy) emelkedett a számuk. Vas megyében a 2010. évi mélypontot követő – és némi optimizmusra okot adó – 2011 évi növekedést 2012-ben ismét visszaesés követte, egy év alatt fele annyi engedélyt hagytak jóvá a hatóságok, mint az előző esztendőben. A 255 engedély kétharmada egylakásos, több mint egyötöde – Szombathelyen, Sárváron és Szentgotthárdon – kizárólag három és többlakásos épületben megvalósítandó lakásberuházásra vonatkozott. A községek közül leginkább az osztrák határ melletti Jákon és Szentpéterfán érezhető az építési kedv fokozódása.

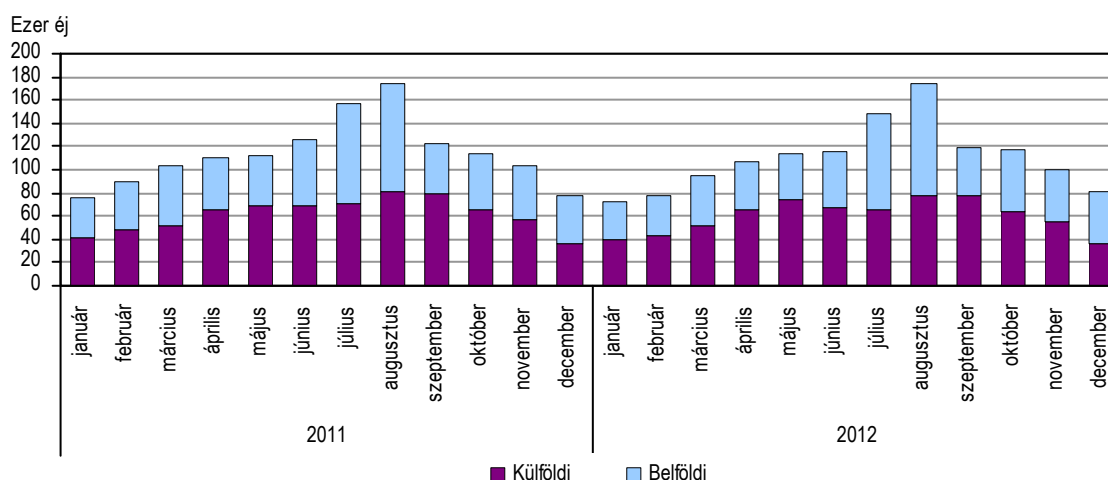
Turizmus

Vendégforgalom szempontjából kedvezőtlenebbül alakult 2012. a kereskedelmi szálláshelyeket működtetők számára. Hiába élénkült a forgalom az év végén, a kereslet I. negyedévben és a főszezonban bekövetkezett csökkenését nem tudta ellensúlyozni. Mindezek ellenére a szálláshelyek bevételei emelkedtek.

A megyei egységekben 2012-ben összesen 423 ezer vendég szállt meg, 1,2%-kal kevesebb, mint egy évvel korábban. A vendégéjszakák száma (1,3 millió) ennél nagyobb mértékben (3,1%-kal) csökkent, így az átlagos tartózkodási idő hossza (3,1 éj) valamelyest rövidült. A mutató nagysága azonban még így is fél nappal meghaladta az országosat. A hazai látogatók az egy évvel korábbihoz hasonlóan 2,8 napig, a külföldiek pedig 3,6 éjszakát maradtak a szálláshelyeken. Az átlagosnál tovább időztek a turisták a háromcsillagos hotelekben, tematikusan a gyógy- és apartman-szállókban, az egyéb szálláshelyek közül pedig a kempingekben.

10. ábra

A vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken

A vendégéjszakák száma augusztusig folyamatosan emelkedett, majd a szezonálisnak megfelelően csökkent. A forgalom csak májusban, augusztusban, októberben és decemberben mutatott élénkülést az előző év azonos hónapjához viszonyítva. A kedvezőtlen irányú

folyamatok miatt zsugorodott a vasi egységek szerepe az ország idegenforgalmában, ami a vendégek tekintetében 5,1%-os, a vendégéjszakák között 6,1%-os részt képviselt.

A vendégéjszakák száma mindkét relációban csökkent, ezen belül a belföldi erőteljesebben. Így a belföldi turizmus súlya mérséklődött. Az év egészében a megszállt vendégek fele volt magyar, a forgalomból a külföldi látogatók viszont 54%-kal részesedtek.

Az Európai Unióból ugyanannyi turista kereste fel a kereskedelmi szálláshelyeket, mint 2011-ben, összességében azonban 3,6%-kal rövidebb ideig maradtak. A tagállamokból érkezett látogatók a külföldi forgalomból 94%-kal részesedtek. A vendégéjszakák egyharmadát az osztrákok, háromtizedét a csehek, 23%-át pedig a németek foglalták le. Közülük csupán a csehek érdeklődése fokozódott az itteni szálláshelyek iránt. Az EU-n kívül Oroszország és Svájc voltak a legfontosabb idegenforgalmi partnerek, az előbbi helyről jött látogatók foglalták le az éjszakák 2,2%-át, az utóbbiak pedig a 1,5%-át. A legtovább, egyenként legalább 6 éjszakát a németek és a svájciak maradtak, rajtuk kívül további 13 nemzet állampolgárai foglaltak szállást az átlagnál hosszabb időre.

A vasi szállodákban 2012-ben 1,6%-kal kevesebb vendégéjszakát időztek a látogatók, mint 2011-ben, az egyéb szálláshelyeken ennél nagyobb mértékű visszaesés (6,9%) történt. A vendégéjszakák 81%-át így a hotelek realizálták. Szálloda-típusonként különbözőképpen változott a forgalom. A kettő és a háromcsillagos hotelekben éppen hogy elérte az egy évvel korábbit, az eltöltött idő 41%-át elkönyvelő négycsillagosokban viszont jelentősen nőtt. Eközben vendégéjszakák száma a prémium-kategóriába tartozó ötcsillagosokban és az alacsonyabb besorolású szállodákban elmaradt a 2011. évitől. Az egyéb szálláshelyek iránt visszafogott érdeklődés mutatkozott.

A gyengülő kereslet következtében valamelyest romlott a szálláshelyek foglaltsága, de még így is kedvezőbb képet mutatott az országosnál. A szállásadók az év folyamán a szobák 46%-át, a férőhelyek háromtizedét tudták kiadni. A férőhelyek lekötöttsége 1,6 százalékponttal volt alacsonyabb, mint 2011-ben. Az átlagnál eredményesebb kihasználtsággal működtek a szállodák, azon belül is a legalább három csillagos hotelek, tematikus alapon pedig a gyógy-, a wellness- és az apartman-szállók. Valamennyi egyéb kategóriába sorolt szálláshelyen romlottak a foglaltsági mutatók.

5. tábla

A kereskedelmi szálláshelyek bevétele, 2012

Megnevezés	Millió Ft	Megoszlás, %	Egy vendég- éjszakára jutó bevétel, Ft	Az összesenből a(z)		
				szállásdíj és abban foglalt egyéb bevétel	egyéb szolgáltatások és wellness	vendéglátás
				aránya, %		
Szállodák	15 088,7	90,8	14 097	69,4	10,7	20,0
Egyéb szálláshelyek	1 525,4	9,2	6 070	58,8	8,1	33,1
Összesen	16 614,1	100,0	12 570	68,4	10,4	21,2

Elsősorban a magasabb szállásdíjnak és az abban foglalt kiegészítő szolgáltatások sikeresebb értékesítésének köszönhetően nőtt a szállásadók bevétele. Az üzemeltetők 2012-ben együttesen majdnem 17 milliárd Ft bruttó bevételt könyvelhettek el, 6,1%-kal többet, mint egy esztendővel korábban. A bevétel kilenctizedét a hotelek realizálták, ahol 8,6%-kal nőtt az összeg. A szállodák ráadásul nagyobb arányban részesedtek a bevételből, mint a vendégforgalomból. A teljes összeg felét a szállásdíj tette ki, ennek 44%-át a magyar turisták egyenlítették ki. A hazai forgalomban felhasználható, 2012-től már nem igényelhető üdülési csekk a belföldi bruttó szállásdíj 6,3%-át adta. Az utalványt felváltó Széchenyi Pihenőkártya

piaci részesedése az év folyamán fokozatosan növekedett. December végén a szálláshelyek háromnegyede elfogadta fizetőeszközként a SZÉP-kártyát, és az év egészében így kiegyenlített 713 millió Ft értékű szolgáltatás, a hazai szállásdíj egyötödét biztosította.

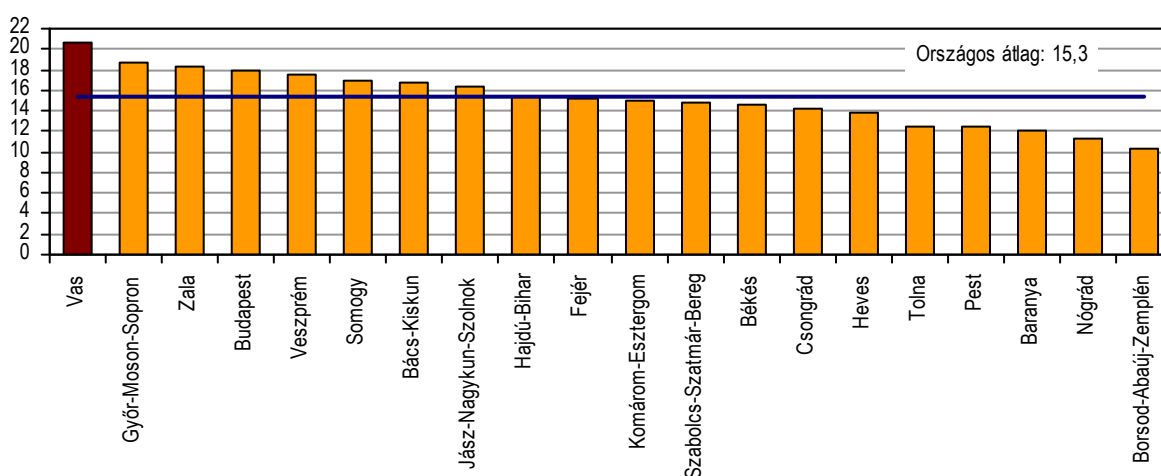
A szállásdíj mellett a szállodákban az elszállásoláshoz kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások értékesítéséből, az egyéb szálláshelyeken pedig a vendéglátásból származott a bevételek nagyobbik hányada.

Közúti közlekedési balesetek

2012-ben is tovább javult a baleseti statisztika, országosan 4,1%-kal csökkent a balesetek száma. Azonban ez a kedvező változás Vas megyében nem érvényesült, itt egy év alatt 1,3%-kal több, összesen 527 személyi sérüléssel baleset történt a közutakon. A tízezer lakosra jutó balesetek számát tekintve a megye a területi rangsor legkedvezőtlenebb helyét foglalta el.

11. ábra

A közúti közlekedési balesetek tízezer lakosra jutó száma, 2012

A halálos balesetek száma az előző évhez viszonyítva 21-ről 22-re emelkedett, valamint a súlyos sérüléssel járóké is 5,3%-kal nőtt. A könnyű sérülést eredményezők esetében viszont 0,6%-os javulást tapasztaltak. A balesetek mintegy nyolcadánál játszott szerepet az alkoholos befolyásoltság, amely az országos átlagot meghaladva, 6,7%-kal emelkedett az előző évhez képest.

A balesetek 94%-a a járművezetők hibájából adódott, ezen belül közel egyharmadát a sebesség nem megfelelő alkalmazása (gyorshajtás) jelentette, továbbá az előzés szabályainak meg nem tartása és az irányváltoztatás, haladás, bekanyarodás szabályainak megszegése is meghatározó volt. Gyalogosok miatt az országosnál kisebb arányban – 3,4%-ban – történt közlekedési baleset.

2012-ben 713 személy sérült meg a megye közútjain, 1,1%-kal többen, mint az előző évben, országosan azonban 5,9%-os csökkenést tapasztaltak. Közülük 28-an életüket veszítették, míg a korábbi esztendőben 23-an haltak meg közúti balesetben. A súlyosan sérült személyek száma több mint hetedével emelkedett, viszont könnyebben 4,3%-kal kevesebben sérültek meg.

Bűncselekmények

2012-ben 472 236 bűncselekményt regisztráltak hazánkban, 4,6%-kal többet az egy évvel korábbinál. Területileg azonban sok helyen az országostól eltérő változás következett be. Tíz megyében kevesebb bűneset vált ismertté, különösen Hajdú-Bihar emelendő ki 37%-os

csökkenésével. Ezzel szemben a legnagyobb, közel kétharmados növekedést Békés megyében tapasztalták. Vasban is javult a bűnözési statisztika, hiszen az országban a bűncselekmények itt apadtak a második legnagyobb mértékben – 14%-kal – az előző évhez viszonyítva. A százezer lakosra jutó bűnesetek számát tekintve (2951) a megye a területi rangsor legkedvezőbb helyét foglalta el.

6. tábla

Regisztrált bűncselekmények az egyes bűncselekménycsoportokban, 2012

Megnevezés	Regisztrált bűncselekmények		2011 = 100,0	Országos %-ában	100 ezer lakosra jutó bűncselekmény	
	száma	megoszlása, %			megyében	országosan
Személy elleni	506	6,7	88,9	1,9	197,7	270,3
Közlekedési	444	5,9	90,1	3,4	173,4	131,6
Házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni	124	1,6	103,3	2,0	48,4	63,6
Államigazgatás és közélet tisztasága elleni	102	1,4	81,0	1,4	39,8	73,4
Közrend elleni	2 148	28,4	85,5	1,6	839,1	1 353,7
Gazdasági	402	5,3	88,5	1,7	157,0	241,4
Vagyon elleni	3 818	50,5	84,6	1,5	1 491,4	2 611,6
Honvédelmi kötelezettség elleni	11	0,1	1 100,0	2,3	4,3	4,7
Összesen	7 555	100,0	86,0	1,6	2 951,2	4 750,4

A főbb bűncselekménycsoportok közül Vas megyében a házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs illetve a honvédelmi kötelezettség elleniek kivételével mindenütt csökkenés tapasztalható az előző évhez képest. Az államigazgatás és közélet tisztasága elleni bűncselekmények száma esett vissza a legnagyobb mértékben, a 2011. évihez képest mintegy egyötödével. A bűnesetek több mint fele továbbra is a vagyon ellen irányult, noha számuk 15%-kal lett kevesebb. Ezt a lopások és a csalások mérséklődése eredményezte, amelyek a bűncselekménycsoporton belül a legnagyobb részarányt képviselték. A közrend elleniekénél is jelentős csökkenés következett be, de arányuk továbbra is a bűnesetek közel háromtizedét jelentette. A kedvező változás mögött a közbizalom elleniek 13%-os és a garázdaság 5,1%-os visszaesése áll. A személy elleniek 11%-kal csökkentek az előző évhez viszonyítva, s a százezer lakosra jutó számuk is jóval kedvezőbb az országos átlagnál, hiszen 8,9%-kal kevesebb testi sértés vált ismertté, az emberölések száma pedig nem változott.

A bűnesetek túlnyomó részét természetes személyek ellen követték el, azon belül is a férfiak voltak többségben. A sértettek több mint háromötöde 25–59 éves volt, valamint a bűncselekmények ötöde 60 éves és idősebb korosztály sérelmére történt. A fiatalok száma az előző évhez képest jelentősen, közel harmadával csökkent.

2012-ben összesen 2220 bűnelkövetőt regisztráltak a megyében, az előző évinél 16%-kal kevesebbet. 84%-uk férfi, több mint kétharmaduk 25 évnél idősebb, közel háromnegyedük pedig büntetlen előéletű volt. A százezer lakosra jutó számuk alapján a megye a területi rangsor utolsó negyedében foglalt helyet, csak a fővárosban, Fejér, Pest és Győr-Moson-Sopron megyében vált ismertté kevesebb elkövető.

További információk, adatok (linkek):

[Részletes megyei adatok](#)

[stADAT-táblák](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

Felelős szerkesztő: Nyitrai József főosztályvezető

További információ: Pástiné Illa Judit

Telefon: (+36 1)-487-4402, judit.pastine@ksh.hu

ugyfelszolgalat.szombathely@ksh.hu , telefon: (+36-94) 314-430,